

GRÓDNIEMENSKI KURIER POŁSKI

Orzeszkowej 13 tel. 16⁰⁰
Redakcja otwarta od 12-1 1'5-6
Administracja 10-1 1'4-6
Prenumerata miesięcznie zł. 4.
z odnośnieniem i przes. poczt. 4 zł. 50 gr.

№ 99

Rok I.

GRÓDNO

niedziela 9 listopada 1924 r.

OGŁOSZENIA: Za 1 wiersz m/m za tekstem 20 gr. Drobnie za wyraz 10 gr. Dla poszukujących pracy 5 gr. za wyraz. Miesięczne p/g umowy. Dla ogłoszeń układ stronicy 8-mi szpaltowy. Każda nowa podwyżka taryfy ogłoszona w nagłówniku, obowiązuje wszystkie ogłoszenia z wyjątkiem bez uprzedniego zawiadomienia.

Kino LIRA DZIŚ	Rekor- dowy film!	Kobieta-motyl... Kobieta-bogini... Wielki dramat w 8 aktach W roli gł. MAE MURRAY	Bożyszcze Ameryki i Europy	Program Mon- stre! Niezwykły przemył!
-----------------------------	-------------------------	---	----------------------------------	---

Kino EDEN DZIŚ	Mistrz ekranów Ameryki i Europy	HARRY PEEL Tajemnica balu maskowego w 10 wielk. akt.
-----------------------------	---------------------------------------	--

W sprawie aktualnej

Modną jest dziś mowa i modnym jest pisanie na temat utrwalenia kultury polskiej na Kresach.

Piszę o „modzie”, bowiem wszelkie utyskiwania, wszelkie projekty takiego czy innego załatwienia tej sprawy, kończą się dotąd dobrą chęcią, a czynu realnego trudno się gdziekolwiek dopatrzeć.

Dotychczasowe zatem badania nad niepożądanym stanem rzeczy na Kresach, czyli wrażenie modnej zabawki do niczego i nikogo nie obowiązującej.

Uderzającą jest rzeczą, że w tej tak ważnej sprawie nie słychać głosu obywateli Kresów Wschodnich, najbardziej zdawałoby się zainteresowanych w dodatnim rozstrzygnięciu tego zagadnienia.

Może taką powszechną tłumaczyć można samą naturą kresowców, nie lubiących słów daremnie tracić, a skorszych do czynów głęboko i poważnie obmyślanych.

A może zagadnienia Kresów Wschodnich, jako takiego wcale niema?

Jest to pytanie zasadnicze. Jeżeli odpowiedź nastąpiłaby negatywna, byłaby ona równocześnie objaśniająca, że zagadnienie to, z chwilą odbudowy niepodległej Rzeczypospolitej Polskiej nie istniało, a natomiast powstało w trakcie utrwalenia administracji i wpływów polskich, w krótkim, zaledwie pięcioletnim okresie państwowości naszej.

W dyskusji sejmowej nad exposé Rządu, poseł Poniatowski powiedział, że Kresy traktowane są systematycznie jako teren, gdzie wyrzuca się najgorsze elementy, że ta część Rzeczypospolitej — jako bierna w budżecie — nie zasługuje, w mniemaniu Rządu, na żadne inwestycje, że samorząd gminny jest fikcją samorządu!

A najważniejsze z oświadczeń posła Poniatowskiego mieści się w zdaniu, „iż wszyscy przyznają, że nie w odległej przyszłości, lecz bezpośrednio zagraża nam utrata tych terenów”.

Czy to jest prawda? I czy może być to prawda?

Głos należy się mieszkańcom tych terenów i głos ten powinien zabrzmieć i być wysłuchany!

Na niedawno odbytej konferencji poseł Łaskiewicz nawoływał inteligencję do pójsioła na wieś, celem szerzenia tam kultury polskiej i przeciwdziałania wrogiej nam agitacji, uprawianej z całą bezwzględnością i nieprzebierającą w środkach. Do tegoż samego wzywał i p. wiceminister oświaty, w czasie swojej tu bytności, cały zespół naukowy tutejszego powiatu. Nawoływania te pozostały głosem wołającego na puszczy.

Jaka jest tego przyczyna?

Oczywiście dużo winy, i przede wszystkim, jest w nas samych, lecz — zdaje się — że nie w tem tkwi istota zła.

W pierwszym roku niepodległej Polski cały ciężar urabiania opinii ciążył na wojsku polskim, które Kresy zajmowały i zaprowadzały ich administrację, a dotąd ciężar ten leży jeszcze na władzach administracji pierwszej instancji, oraz na instytucjach samorządu gminnego, miejskiego i powiatowego. Społeczeństwo polskie, tu zamieszkałe, a w szczególności inteligencja, nie czyniła i nie czyni ku utworzeniu kultury polskiej na Kresach.

Jeżeli tak jest, to jest to wynikiem świadomości, że wszelka propaganda danej idei może mieć szansę powodzenia wówczas tylko, gdy nie znajdzie świadomego lub nieświadomego przeciwdziałania

Teatr Miejski

Dn. 14 listopada r. b. o godz. 8. 30 wiecz.
wieczór tańców klasycznych w wykonaniu

Haliny Szmolcówny

primabaleriny Teatru Wielkiego w Warszawie

ze współudziałem **Henryka Szatkowskiego** (melodeklamacja)

prof. **W. Elszyka** (fortepian) Program składa się z 15 N N

Bilety w księgarni E. Iberskiego 1-3

U w a g a!!!

Nie bacząc na mocną tendencję zboża zdecydowałem się wobec posiadania większego zapasu różnych gatunków przennej i żytniej mąki jakoteż, otrąb **czasowo obniżyć** ceny na te artykuły. Poleca się Sz. Klientelji korzystanie z tej okazji.

Z poważaniem **O. Kosowski**
Młyn parowy w Grodnie.

osób należących do organizacji, chcących wcielić w życie daną ideę. A do takiej organizacji wchodzić muszą i władze miejscowe.

By kultura polska na Kresach utrwalić się mogła, potrzeba przede wszystkim ku temu zdrowej administracji, dobrze funkcjonujących samorządów gminnych i miejskich, oraz świadomej swych celów instytucji samorządu powiatowego.

Te organizacje państwowe i samorządowe, w pierwszym rzędzie powołane są do utrwalenia kultury i państwowości polskiej. Należyte ich funkcjonowanie wzbudzi szacunek i zaufanie nie tylko dla władzy, jako takiej, lecz zaufanie i szacunek dla państwa i kultury, jaką ta władza reprezentuje.

Budne i niechlujne urzędy starościńskie, gminne czy miejskie, tygodniowe wylegiwanie się obywatela na schodach brudnego urzędu w oczekiwaniu otrzymaniu upragnionego dowodu osobistego, przewlekłe załatwiania interesantów, nieruchliwy wymiar sprawiedliwości — wszystko to nie może sprzyjać utworzeniu kultury i państwowości polskiej.

Poruszając tę sprawę, liczę, że wywoła ona pożądaną na ten temat dyskusję, mogącą się przyczynić do szybszej sanacji stosunków w administracji i instytucjach samorządowych, co umożliwiłoby społeczeństwu udział w akcji szerzenia i utrwalenia kultury polskiej na Kresach.

Eeka.

Jeszcze o zaburzeniach w cerkwi

Zaburzenia w cerkwi, które miały miejsce w ubiegłą niedzielę — o czym była zamieszczona notatka w „Kurjerze” są wynikiem spraw osobistych. Jest na bruku grodzieńskim nie wielka grupa, bo składająca się zaledwie z 6—8 kobiet i 2—3 mężczyzn, dobrze znanych każdemu z imienia i nazwiska, będących przeciwnikami Biskupa Aleksiego i występujących przy każdej nadarzającej się sposobności, aby przeciwdziałać jego rozporządzeniom i dyskredytować jego autorytet. Obecnie skorzystawszy z tak poważnej sposobności jak ogłoszenie Biskupa o wprowadzeniu nowego stylu, osoby te, podburzwszy ciemny nieświadomiony motłoch, rozpalili w cerkwi ogień walki niby to przekonaniowej, przy którym pragnęły upiec własną pieczęć prywatnych porachunków. O nastrojach niektórych z tych osób nie jedno dało by się powiedzieć i może lepiej uczynią nie ciągnąć nikogo za język. Sądząc, że szczupła grupa tych zagorzałych „obrońców” interesów prawosławnej cerkwi lepiej by uczyniła, broniąc cerkwi w Rosji Sowieckiej, gdzie cerkiew ta jest zupełnie zdemoralizowaną i wykołofoną. Naszym domorosłym politykom pozwól sobie powiedzieć, że cerkiew prawosławna w Polsce może wtedy tylko rozwinąć się normalnie o ile wolną będzie od wpływów demoralizującej polityki Rosji Sow. Nikt rozumny u nas nie protestuje przeciwko wprowadzeniu do cerkwi nowego stylu, są jednak nieświadomieni, którzy łatwo stać się mogą igraszką w rękach jednostek złej woli, tym przeto w przeciwstawieniu do różnych argumentów, jakich używają przeciwko wprowadzeniu n. stylu postawię na przykład kościół katolicki z czasów rosyjskich, który obchodził święta podług starego stylu i nie tylko że nic na tem nie stracił, przeciwnie nawet, wzmocnił się.

Nad temi sprawami powinni się zastanowić prawosławni tutejsi, aby nie dopuścić do wywołania rozłamów wśród prawosławnych w Polsce.

Kozak.

KRONIKA

Teatr Miejski

Dziś po raz 3 „Proces rozwodowy Pani B.” wesoła komedia w 3 aktach Sidney Garricka, autora „Kobiety która zabiła”. Jest to satyra na świat prawniczy, oraz na epidemię rozwodów, która gnębi obecnie cały świat.

W rolach głównych pp. Skarzyńska i Urbański. Resztę obsady stanowią pp. Wojciechowska, Puchniewska, Kłossowska, Czernański, Sulima i Wzorzycowski.

Wystawa hodowlana

Dnia 15 i 16 listopada r. b. odbędzie się w Grodzie w lokalu letnim klubu „Muza” przy ul. Kirchowej wystawa drobiu, gołębi, królików, psów i t. p. urządzona staraniem Towarzystwa Hodowców Drobiu w Grodzie, Grodzieńskiego Koła Ziemianek, oraz Szefostwa Łączności D. O. K. III Grodno.

Komitet wystawy zwraca się do wszystkich hodowców drobiu w powiecie z prośbą o wzięcie udziału w Wystawie.

Termin składania deklaracji przedłużony zostaje do dnia 13 listopada. Ekspozyty zaś winny być nadesłane najpóźniej o godz. 4-ej po

Ostatnie liście

Zawodzi wiatr jesienny,
Nad rzyckim mgły przegania...
I drzą w przeciągłym świście,
Akordy pożegnania...
Zmrok idzie cichy, senny...
Ostatnie leca liście...

Ostatnie leca liście...
Ostatnie mra marzenia...
W jesiennym mra powiewie...
Tęsknica świat ocienia,
I dokąd iść ma — nie wie...
Ostatnie leca liście...

Niedawno wszak — złościście
Barw tęczą grały kwiaty,
I drzały słodkie wonie...
Lecz przyszedł Duch Zatrąty.
Położył zimne dłonie...

Ostatnie leca liście...
J. Mori.

południu dn. 14 listopada, w klatkach wraz z karmem na trzy dni.

Odczyt

Dziś 9-go o godz. 5-ej popołudniu w sali „Domu Podoficera” Tadeusz Wieniewa-Długoszewski wygłosi odczyt: **Polacy na Syberji.**

T r e ś ć:

- 1) Syberja—jako kraj kary.
 - 2) Etapy wygnańcze.
 - 3) Pierwsi polacy.
 - 4) Zesłańcy lat 1794—1831—1863—1870—80—1905—1914.
 - 5) Polak jako prawosławny święty Innocenty.
 - 6) Polak w roli szamana burjackiego.
 - 7) Zaslugi polaków.
 - 8) Pamiątki poetów.
 - 9) Powstanie polskie na Syberji.
 - 10) Emigranci, koloniści, kryminaliści.
 - 11) Weterani.
 - 12) Admirał Kołczak i tragedia V-ej dywizji syberyjskiej.
 - 13) Repatrijanci ze Syberji.
 - 14) Polska a Syberja.
 - 15) Legendy syberyjskie.
- Wstęp od 1 do 2 zł. Szeregowi i bezrobotni mają wstęp wolny.
Bilety wcześniej do nabycia w księgarni „Ognisko”, a w dniu odczytu od godz. 16-ej przy wejściu.

Stałe zaproszenia na Zamek

Komitet Towarzystki przy Radzie Nadzorczej Domu Oficera w Grodzie podaje do wiadomości, że anulując wszystkie dotychczas wydane zaproszenia stałe w dniu 1. X. 24 r. rozesłał nowe „zaproszenia stałe” z podpisem prezesa Rady Nadzorczej p. Pułkownika Szemiota Karola.

O ile by kto nie otrzymał nowych z osób, które stałe takowe otrzymywały lub kto z nowych gości chciałby takowe otrzymać uprasza się zwracać do Administratora „Domu Oficera” na Starym Zamku, lub do Mjr. Bagińskiego (Ogrodowa 3).

Z Kasy Chorych

Z dniem 1 listopada b. r. przy tut. Kasie Chorych zostały zorganizowane nocne dyżury akuserek (pogotowie akuszeryjne) celem udzielania położnicom pomocy w nagłych razach. Dyżurną akuszerkę należy wzywać telefonicznie (tel. № 34) lub osobiście. (Przychodnia Kasy ul. Saperska Nr. 16)

Premiera na P. T. C. K.

„Króla” satyry Fleura i Callavet’a odegraną będzie d. 11 t. j. we wto-

„E D E N”

W tych dniach

Anna Karenina

podług powieści Tolstoja

W rolach głównych

Mia Mara i Jan Riemon

Zguba do odebrania

W dniu 29 paźd. b. r. koło stacji kolejowej w Grodzie znaleziono walizkę nieznanego właściciela, która obecnie znajduje się w Ekspozyturze śledczej w Grodzie (ul. Dzielna nr. 2.)

Prawy właściciel może zgłosić się w godz. urzędowych od 8. 30 do 15. 30 dla opoznania i odbioru.

rek, a nie 12 jak mylnie było podane.

Dział urzędowy.

Wezwanie do składania ofert.

Kierownictwo Rejonu Intendentury Grodno, zamierza oddać w drodze przetargu nieograniczonego, arrendacyjną dostawę mięsa wołowego i baraniego pierwszego gatunku, (oraz dla Szpitala mięsa cielecego), w ilościach każdorazowo zapotrzebowanych w czasie od 1-go grudnia 1924 r. do 31-go marca 1925 r., przez oddziały wojskowe w garnizonach: Białystok, Augustów, Sokółka, Grajewo i Osowiec.

Oferty wpłynąć muszą do Kier. Rejonu Int. Grodno, ul. Orzeszkowej L. 5, do dnia 21 listopada 1924 r. godz. 9-ta, w którym to terminie rozpocznie się rozprawa ofertowa i nastąpi komisyjne otwarcie ofert. Oferty spóźnione, nie będą wogóle uwzględniane.

Oferty należy wnosić tylko pisemnie, na przepisowym wzorze (którego użycie jest obowiązujące) w zalakowanych kopertach — na wszystkie lub też poszczególne garnizony.

Do oferty należy dołączyć: 1) świadectwo przemysłowe, 2) świadectwo fachowego uzdolnienia, 3) świadectwo solidności kupieckiej, wystawione przez władze administracyjne 1-szej instancji lub zwłazki zawodowe, oraz 4) dowód złożenia wadium do Kasy Skarbowej.

Wysokość wadium wynosi 5 proc. jednomiesięcznej wartości oferowanych artykułów.

Wysokość kaucji, w razie przyjęcia oferty, wynosić będzie 10 proc. wartości jednomiesięcznej dostawy.

W razie negatywnego przetargu ofertowego, odbędzie się przetarg ustny. Treść uchwał komisji przetargowej podana zostanie do wiadomości oferentów bezpośrednio po ukończeniu przetargu ofertowego (ustnego) uwiadomienie zaś o ewent. przyjęciu ich ofert zostanie im przesłane po wyrażeniu decyzji Szef. Int. O. K. III.

O wysokości zapotrzebowania mięsa o wymaganej ich jakości, oraz innych warunkach dostawy należy zasięgnąć informacji w Kier. Rej. Int. Grodno, gdzie przegladną można następujące przepisy obo-

Kino EDEN. Wkrótce.

DZIEWCZĘ z KARUZELI

wiążące dla niniejszego przetargu:

- 1) Zestawienie warunków ogólnych i specjalnych, obowiązujących przy dostawach arend. mięsa.
- 2) Przepisy, obowiązujące przy składaniu ofert, które jak również przepisany formularz oferty można otrzymać za zapłatą.

Władza wojskowa zastrzega sobie w zupełności prawo oceny i wyboru przedłożonych ofert.

Kierownictwo Rejonu Intendentury Grodno

L. dz. 8571/Int. II, z 5 XI. 1924 r.

„REWIZOR”

p/g słynnego utworu Gogol’a

— W najbliższych dniach —
kino „LIRA”

Dzierżawa majątek i poszukiwanie się w Grodzieńszczyźnie od 120—200 ha. Informacje pisemne z wyszczególnieniem warunków lub osobiste oferty zgłaszać do T-wa Parcelacyjno-Pomiarowego Osadnik Kresowy Jagiellońska Nr. 34.

Dr. Med.
€^{wa} Lichtensztejn
Choroby kobiece i akuszerja
przyjmuje od 1—4, biednych od 1—2 bezpłatnie. GRODNO, ulica Polowa 9.
12—15

Wystawa Sztuk Pięknych

otwarta w Salonach Muzeum gmach Starostwa codziennie od 10—3 popoł.

Ukazał się nowy numer tygodnika

Wiadomości

Literackie

Adres Administracji:

WARSZAWA, Ś-to Krzyska 30,
tel. 223-04.

Poszukuje się nauczycieli języka polskiego w szkołach powszechnych gm. żydowskiej. Oferty zgłaszać do kierownika szkoły w gmachu szkoły przy ul. Wyzwolenia od 8—1 rano. 2-3

Czytajcie „Nadnieński Kurjer Polski”